

สิ่งที่ เป็นนามธรรมนั้น เราเห็นได้ มิใช่หรือ

.....ระพี สาคริก

สิ่งที่ เป็นนามธรรมนั้น ใครว่า เห็นไม่ได้ ไม่น่าเชื่อ แต่น่าเชื่อได้ว่า มัน เป็นสิ่งที่ เห็นได้ เช่นเดียวกัน การเห็นได้ ด้วยตาคนเราที่ เห็นวัตถุทั่ว ๆ ไป ถ้าเช่นนั้น ก็หมายความว่า สิ่งที่ เป็นนามธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ เห็นได้ แม้กระทั่ง รูปลักษณะที่ปรากฏอยู่ทั่ว ๆ ไป เพราะเมื่อ เห็นได้ ก็ต้อง สามารถ เห็นได้ถึง รูปลักษณะด้วย

ในเมื่อ บุคคลผู้มีภาวะจิตลุ่มลึกพอสมควร ด้วยพื้นฐานการรู้ธรรมะที่แท้จริง สามารถรู้ได้ว่า สิ่งที่ เป็นนามธรรมนั้น เป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงของวัตถุในค่านที่เป็นรูปแบบ การมองเพื่อ เห็นภาพและรูป ลักษณะของสิ่งที่ เป็นนามธรรม จึงเห็นได้ โดยการมองผ่านหลักของของการ ประกอบกันและหลักของการ เปลี่ยนแปลงรูปวัตถุนั้นเอง

กายกับจิตของมนุษย์ปุถุชนทั่วไป หาใช่ เป็นสิ่งที่ แยกกันอยู่อย่าง เป็นเอกเทศไม่ ในเมื่อทั้งสองสิ่งดังกล่าว เป็นสิ่งที่ มีอยู่ในบุคคลเดียวกันและร่วมกันอยู่ เพื่อความสมบูรณ์ในการ อยู่รอดของชีวิตมนุษย์ตามเกณฑ์ของสังขาร จึงมีการสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงกันและกัน เป็นธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ปุถุชนที่เกิดขึ้นมา

ตาของมนุษย์ที่เห็นได้ในค่านของวัตถุ จึงได้แก่ตาที่มีภาวะอยู่บนฐานของกาย แต่ตาที่สามารถเห็นได้ถึงสิ่งที่ เป็นนามธรรมนั้น ได้แก่ความรู้สึกนึกคิดที่มีภาวะอยู่บนฐานของจิตนั่นเอง อิทธิพลจากรูปแบบของวัตถุที่สัมผัสได้ช่วยตาอันเป็นส่วนของกาย จึงสามารถผ่านกระแสเข้าสู่จิต ทำให้จิตมองภาพของสิ่งที่ เป็นนามธรรมด้วยภาพที่เพี้ยนไปจากความจริงได้ เช่นเดียวกับกับอิทธิพลที่เกิดจากรสสัมผัสอื่น ๆ ซึ่งผ่านเข้าทางส่วนต่าง ๆ ของกาย

เพราะรูปแบบของวัตถุนั้น เป็นสิ่งที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกฎธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง โดยไม่อาจกำหนดช่วงของการเปลี่ยนแปลงด้วยกาล เวลาได้ แม้แต่ เลี้ยวที่เล็กที่สุดของวินาที

จิตที่สามารถรู้ได้เท่าทันต่ออิทธิพลจากรูปแบบของวัตถุ ที่ผ่านเข้ามาทางตาหรือส่วนอื่นใดของกาย โดยไม่ตกอยู่ในภาวะลุ่มหลงมัวเมา ย่อมมีความสูงด้วยคุณภาพที่ทำให้สามารถ เห็นรูปลักษณะและภาวะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ เป็นนามธรรมได้ เค่นชัดและถูกต้องด้วยตนเอง

บุคคลผู้สูงด้วยคุณภาพของทั้งจิตและตา จึงไม่เพียงแต่จะสามารถเห็นได้ถูกต้อง ทั้งภาวะที่เป็นรูปวัตถุ และเป็นนามธรรมเท่านั้น หากยังสามารถเห็นได้ถึงหลักการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ มีภาวะเป็นวัตถุ แล้วนำสืบไปเห็นได้ถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ เป็นนามธรรม ซึ่งอยู่บนหลักการพื้นฐานเดียวกัน

บุคคลผู้มีความสมบูรณ์เช่นนี้ อยู่ในตนเอง จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงในการแปรรูปลักษณะ ระหว่างภาวะที่เป็นวัตถุกับภาวะที่เป็นนามธรรม กลับไปกลับมาได้อย่างอิสระเสรีทั้งสองทิศทาง

ซึ่งแท้จริงแล้ว ก็คือสิ่งที่ อยู่บนหลักการเดียวกัน และน่าจะถือได้ว่าเป็นพื้นฐานร่วมกันในความมีคุณภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคล

เรากล่าวกันว่า การศึกษาที่ให้บริการแก่ประชาชน ทั้งที่เป็นทางการและเป็นบรรยากาศพื้นฐานของสังคมไทย ได้สร้างปัญหาให้ปรากฏแก่ชุมชนในยุคปัจจุบันไว้มากมาย หากเราไม่ควนคำนึงผลอันเป็นเพียงส่วนผิว เพราะการไม่ยึดมั่นถือมั่นอยู่ด้วยสิ่งที่ เป็นเพียงรูปแบบ เพื่อมุ่งหวังการมองผ่านไปได้โดยสะดวก

ไปสู่สิ่งที่เป็นเหตุในพื้นฐานแท้ ได้ถึงภาพที่แท้จริง

การมองจากผลไปสู่เหตุในอดีตได้ ด้วยจิตที่ปลอดจากการยึดติดอยู่ที่ส่วนผิว และเป็นการเริ่มมอง เพราะมีแรงกระตุ้นของปัญหาจริงเป็นเหตุ น่าจะเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดความรู้จากบทเรียนจริงที่ได้ ประโยชน์มหาศาล และในมุมมองกลับก็ทำให้ยกระดับภูมิปัญญาให้สูงขึ้น เพื่อการเห็นลู่ทางในการแก้ปัญหา ได้อย่างแท้จริง

เพียงสิ่งแรกที่ต้องถือเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นสิ่งที่หวังได้ว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จที่แท้จริงได้ ก็คือ "การที่ทุกฝ่ายต่างก็ยอมรับสภาพของสิ่งที่เป็นความจริงได้ด้วยการรู้สึกซึ้งและจริงใจ" ให้ได้เสียก่อน แล้วจุดเริ่มต้นที่มีรากมีฐานหยั่งลงถึงพื้นฐานของปัญหาเพื่อการแก้ไข ก็จะมีเกิดขึ้นได้บนฐานของมันเองอย่างแน่นอน.